10. (a) Define Ṣaṣṭi Upakrama of व्रण . 3

(b) Discuss the functions of the Ṣaṣṭi upakrama of vraṇa as described in the Chapter I of Suśtruta Saṁhita. 11

★★★

PG Even Semester Examination, May 2025

SANSKRIT

4th Semester

Course No : SANCC - 651

(Smṛtiśāstra, Gītā, Prākṛt Vyakaraṇ, Artha Sāmgraha and Scientific Literature)

Full Marks : 70

Pass Marks : 28

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

(Answer five questions taking one from each unit)

Unit - I

1. (a) How many chapters are there in याज्ञवल्क्यस्मृति? Name them. 1+3=4

(b) Write a summary on दायभाग under the व्यवहार–अध्याय of the याज्ञवल्क्यस्मृति ? 10

2. Explain any two of the following : 7x2=14

(a) चतुस्त्रिद्व्येकभागाः स्युर्वर्णशो ब्राह्मणात्मजाः ।
क्षत्रजास्त्रिद्व्येकभागाः विड्जास्तु द्व्येकभागिनः ।।

(b) क्रीतश्य ताभ्यां विक्रीतः कृत्रिमः स्यात्स्वयंकृतः ।
दत्तात्मा तु स्वयंदत्तो गर्भे विन्नः सहोढजः ।।

(c) उत्सृप्तो गृह्यते यस्तु सोऽपविद्धो भवेत्सुतः।
पिण्डदोंऽशहरश्चैषां पूर्वाभावे परः परः ।।

Unit - II

3. (a) What is the name of the IIIrd chapter of Śrimadbhagavadgīta ? 2

(b) Summarise the कर्मयोग of श्रीमद्भगवद्गीता. 12

4. Explain any two of the following: 7x2=14

(a) न हि कश्चिद्क्षणमपि जातु तिष्ठत्यकर्मकृत् ।
कार्यते ह्यवशः कर्म सर्व प्रकृतिजैर्गुणैः ।।

(b) अन्नाद्भवन्ति भूतानि पर्जन्यादन्नसम्भवः।
यज्ञाद्भवति पर्जन्यो यज्ञः कर्मसमुद्भवः।।

(c) यद्यदाचरति श्रेष्ठस्तत् तदेवेतरो जनः।
स यत् प्रमाणं कुरुते लोकस्तदनुवर्तते ।।

Unit - III

5. (a) Explain any four of the following sūtras: 2x4=8

i) ऋरोति

ii) उत्सौन्दर्यादिषु

iii) ठो ढः

iv) ओच द्विधाकृञः

v) दशादिषु हः

vi) इदृष्यादिषु

(b) Give the prakrita form of any six of the following : 1x6=6

(i) सूर्यः (ii) वचनम्

(iii) रमणीयम् (iv) सप्तपर्णः

(v) यमुना (vi) मिथ्या

(vii) देवरः (viii) वैशाखः

6. Write short notes on any two of the following : 7x2=14

(i) वररुचि (ii) प्राकृतभाषा

(iii) मागधीप्राकृत

Unit - IV

7. (a) 'अर्थसंग्रहः' केन विरचितः ? केन दर्शनेन सह सम्बद्धितः ? अस्य मङ्गलाचरणं लिख्यताम् । 1+1+2=4

(b) अर्थसंग्रहदिशा धर्मलक्षणं विविच्यताम् । 10

8. (a) अर्थसंग्रहदिशा 'अथातो धर्मजिज्ञासा' सूत्रमिदं स्पष्ट्यताम् । 7

(b) आर्थीभावनालक्षणं व्याख्यायताम् 7

Unit - V

9. (a) Discuss the causes and types of व्रण (Wound/Ulcer) as mentioned in Cikitsāsthānam of Suśruta Saṁhitā. 6

(b) Enumerate and describe the types of Dosapaplavas (दोषपप्लवः) according to textbook. 8